

Temalekplats i Anders Franzéns Park.

Parkleken i Björns Trädgård.

Lekskulptur i Hammarbyterrassen.

Stora Blecktornsparkens parklek.

Lek

För barnen i den täta staden är det av stor betydelse att trafikens effekter som buller, föroreningar och framförallt barriärer minskas och överbryggas så att en god tillgång på lekområden kan säkerställas. En grundläggande förutsättning är även att lekytorna i sig är trafiksäkra och trygga.

I Södermalms stadsdelsområde finns många platser som erbjuder olika typer av lek. Eftersom det är svårt att identifiera alla platser där lek förekommer är endast de anordnade lekplatserna med lekutrustning inkluderade i denna analys. Inte heller skol- och förskolegårdar som går att leka på under kvällar, helger och lov är inkluderade i analysen.

I analysen delas lekplatser upp i tre olika typer; parklek (bemannad lekplats), större lekplats och mindre lekplats. En mindre lekplats innehåller till exempel endast småbarnslek medan en större är anpassad till flera åldersgrupper.

I kartan finns också utmärkt var i stadsdelen det finns vattenlek och naturlek eftersom detta är viktiga lekvärden att ta hänsyn till vid komplettering av befintliga lekplatser eller planering av nya.

Varje år genomförs säkerhetsbesiktning av samtliga anlagda lekplatser. Flera av lekplatserna är i behov av upprustning.

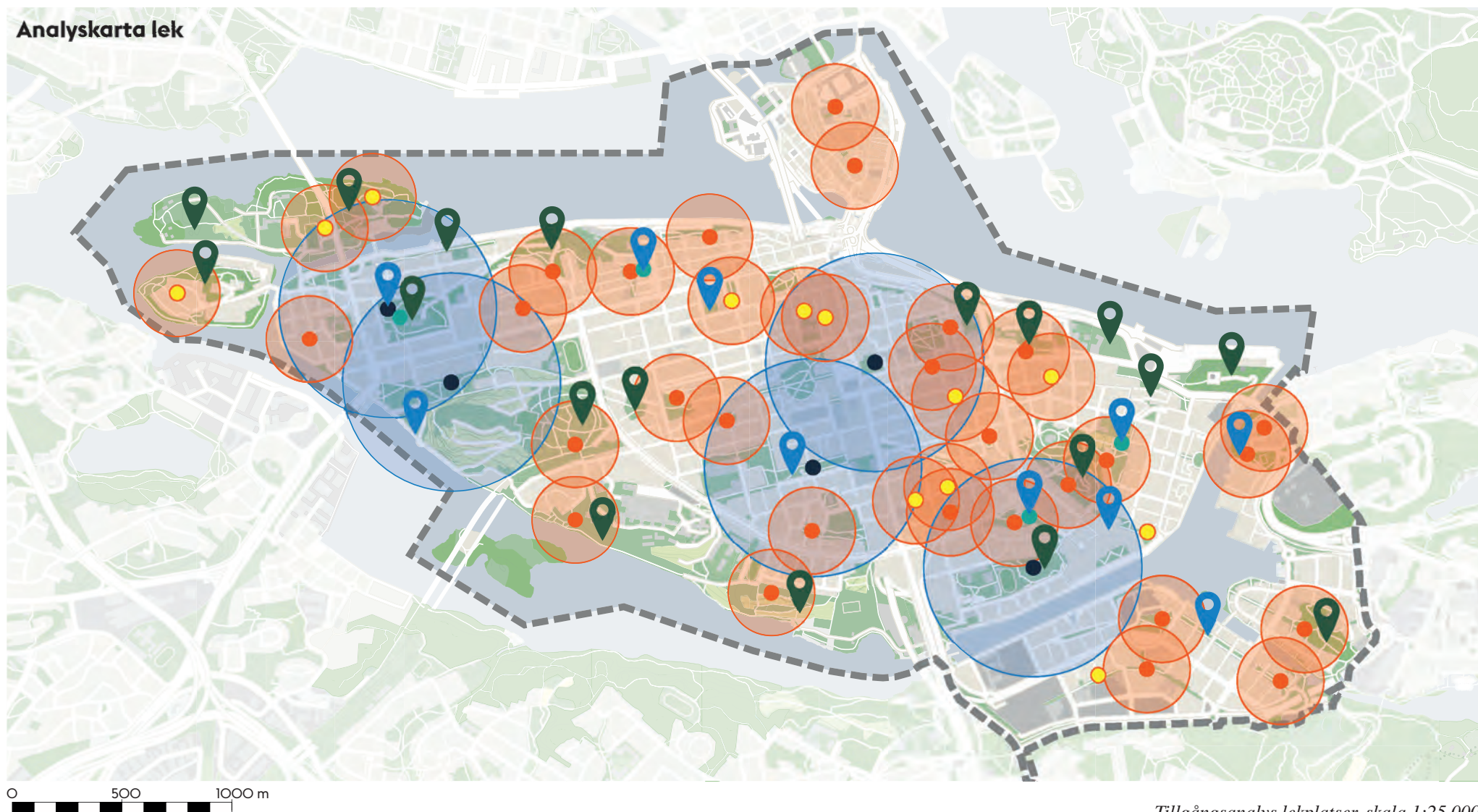
Parklek

I Södermalms stadsdelsområde har flera parklekar öppet även kvällstid vilket innebär stor potential att tillgodose ungdomarnas behov av någonstans att vara under flera tidpunkter på dygnet.

Riktlinjer för analyskartan:

Analyskarta lek

Tillgångsanlys lekplatser, skala 1:25 000.

Lekplats (naturlek eller lekplats) inom 200 meter.
Parklek inom 500 meter.

Teckenförklaring

● Parklek

● Lekplats

● Mindre lekplats

● Vattenlek

● Naturlek

○ Avståndsmarkering,
200 m

○ Avståndsmarkering,
500 m

Skateyta i Björns Trädgård.

Motion och idrott

Motion, idrott och hälsa är en av grunderna för invårnarnas välbefinnande och är därmed viktiga element i den fysiska planeringen. I Södermalms stadsdelsområde finns flera platser som erbjuder motion och idrott och samtidigt har höga sociala värden för människor i olika åldrar.

Mindre och närliggande park- och naturområden kan tillsammans erbjuda goda möjligheter till löpträning om de kompletterar varandra och bildar gröna stråk. När det gäller löpträning är trygghet en viktig fråga som påverkas av belysning, överblickbarhet, möjlighet att vika av från slinga och tillgången till slingor som går genom relativt befolkade delar av staden. En viktig aspekt är att skapa olika alternativ, både möjlighet att springa i befolkade upplysta rundor samt obelysta naturmarksstråk där man kommer nära naturen, till exempel på Långholmen.

Utegyman är viktiga mötesplatser för träning och i form av gratis gym ett viktigt bidrag till en jämlik stad. Dock är användandet av utegymen inte jämställt och för att ta reda på orsaken till detta och vad som behöver göras behövs mer kunskap. En aspekt kan vara utegymmens placering, men också att jobba med utegymens gränzoner, skapa mer sittplatser och aktiviteter i anslutning till gymredskapen skulle kunna förbättra situationen.

En stad som uppmuntrar till rörelse och motion behöver också skapa bra förutsättningar för att promenera och cykla samt använda cykel och gång som sätt att transportera sig i vardagen. Här är gröna stråk och skilda cykel- och gångbanor en viktig förutsättning.

I analysen har också dansbanor och skate lagts till för att bredda synen på träning till att beröra fler grupper. Dansbana finns nedanför Eriksdalslunden mot Årstaviken vid restaurangen Nyfiken Gul. Skateanläggningar finns i Björns Trädgård samt i Drakenbergsparken.

Analyskarta motion och idrott

Tillgångsanlys motion och idrott, skala 1:25 000.

Genom att utveckla stadsdelsområdets möjligheter till motion och idrott främjas invånarnas fysiska aktivitet och den totala folkhälsan. Evenemang och medborgarförslag gällande fysisk motion och hälsa bör därmed uppmuntras.

Riktlinjer för analyskartan:

Löpträning inom 1000 meter eller enkelt nåbart med kollektivtrafik. För skateboardåkning, dansbanor, utegym och cykling har staden inga riktlinjer, därför redovisas inga avstånd på analyskartan.

Teckenförklaring

● Skateboard-bana	● Idrottsplats (bokningsbara)
● Dansbana	● Simning
● Utegym	

Odlingslådor i Jacob Mommas Park.

Odling

Analyskartan visar tillgången till odlingar i form av koloniträdgårdar och stadsodling. Under de senaste åren har intresset för odling ökat.

Möjligheten att odla kollektivt på parkmark stärker den sociala samhörigheten och skapar ett lokalt engagemang i området. Samtidigt bryr sig flera människor om sin närmiljö och tryggheten ökar. Detta gäller både stadsodling och kolonilotter.

Stadsodling är ett sätt för fler att få möjlighet att odla. Stadsodling sker oftast organiserat i odlingslådor i parken och kan exempelvis skötas genom brukaravtal upprättade med odlingsföreningar, förskolegrupper eller dagligverksamheter. Stadsodling kan också startas som ett lokalt initiativ så som Odling på spåret vid Skanstull och Odla ihop i Drakenbergsparken.

Koloniträdgårdarna erbjuder möjlighet till egen odling för privatpersoner. Trycket på att få odla på stadens koloniträdgårdar är ofta högt. Köerna är långa och endast ett fåtal medborgare kan få en egen koloniträdgård eller kolonilott.

Innerstadens koloniträdgårdar är kulturhistoriskt särskilt värdefulla områden. Flera av dem är av riksintresse för kulturmiljövården. Föreningarna arrenderar mark av staden. Avtal har upprättats där det beskrivs vad föreningarna respektive staden ansvarar för. I samtliga områden ansvarar stadsdelsförvaltningen för områdenas trädvård. Inom Södermalms finns 8 koloniträdgårdsföreningar:

- Barnängens Koloniträdgårdsförening
- Eriksdalslundens Koloniträdgårdsförening
- Långholmens Odlaresförening
- Tanto Mindre Koloniträdgårdsförening
- Tanto Norra Koloniträdgårdsförening

- Tanto Södra Koloniträdgårdsförening
- Södra Årstalundens Koloniträdgårdsförening
- Zinkens Odlaresförening

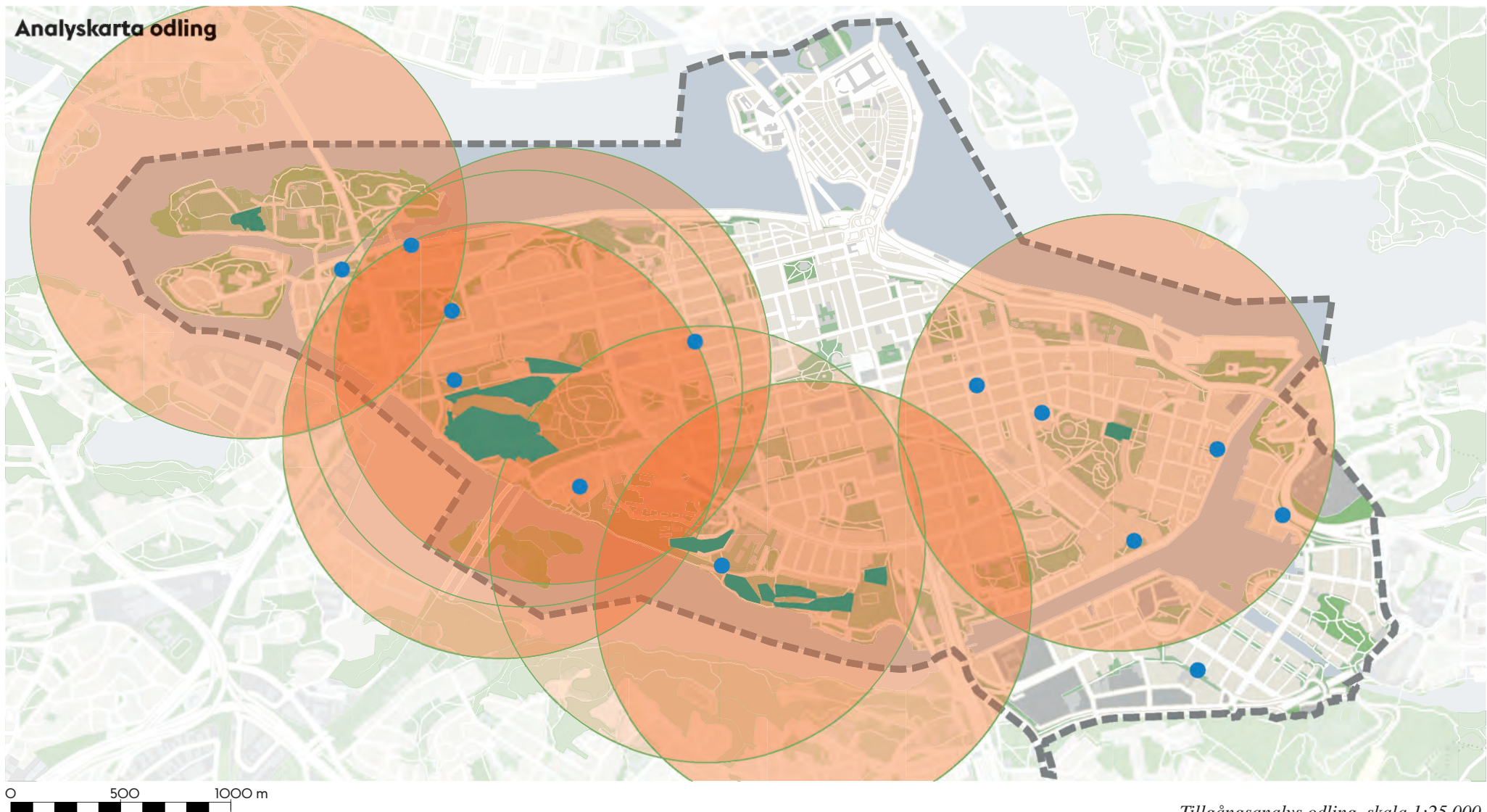
Koloniträdgårdar som är tillgängliga för allmänheten med tydliga gångstråk och öppna allmänna ytor och sittplatser bidrar till flera upplevelsevärden till stadsdelens parker. Dock går flera av dessa potentiala värden förlorade om koloniträdgårdarna känns otillgängliga och allt för privata. Ett sätt att ytterligare välkomna in allmänheten i koloniträdgårdsområdena skulle kunna vara att komplettera dessa med en målpunkt i området, göra inbjudande entréer, skapa broschyrer för information om områdena eller på andra sätt arbeta för att allmänheten bjuds in i koloniträdgårdsområdena.

Det är också viktigt att gångar i områdena hålls öppna och att inga grindar förekommer. Skyltar som på något sätt ifrågasätter allmänhetens tillträde till området får inte förekomma.

Blommorna och fruktträden som kommer med odlingsmöjligheterna är positiva för stadens biologiska mångfald och för pollineringen. Dessutom kan odlingen bidra till ökad folkhälsa och ha pedagogisk inverkan eftersom det kan få människor att reflektera kring bland annat matproduktion och närodling.

Genom att utveckla stadsdelsområdets möjligheter till odling främjas den biologiska mångfalden och den totala folkhälsan. Initiativ från odlarföreningar gällande brukaravtal för stadsodling eller kollektivodling bör därmed uppmuntras på lämpliga platser.

Tillgångsanalys odling, skala 1:25 000.

Riktlinjer för analyskartan:

Odling inom 1000 meter eller enkelt nåbart med kollektivtrafik.

Teckenförklaring

 Koloniträdgård

 Stadsodling

 Avståndsmarkering, 1000 m

Utsikt från Monteliusvägen.

Utsikt

Staden innehåller en mängd landformer som präglar dess identitet och stadsbild. Utsikt är en värdefull rekreativ tillgång som ger en bättre förståelse för landskapet. Höjder, kajer och stränder är utpekade som särskilda landskapselement med möjligheten till utsikt.

Tillgången till utsikt är beroende av landskapets topografi och bebyggelse. Utsiktsplatserna är populära platser för bland annat picknick, sitta i solen och promenad.

Södermalm har tack vare sina många bevarade bergsformationer och läge vid vattnet, många vackra utsiktsplatser och utblickar.

Längs förkastningsbranten på norra Södermalm finns även många andra intressanta och kulturhistoriskt värdefulla miljöer som skulle kunna bindas samman och ingå i ett lättgånget promenadstråk. En gångbro över Renstiernas Gata skulle kunna binda samman områdena på ömse sidor om gatan.

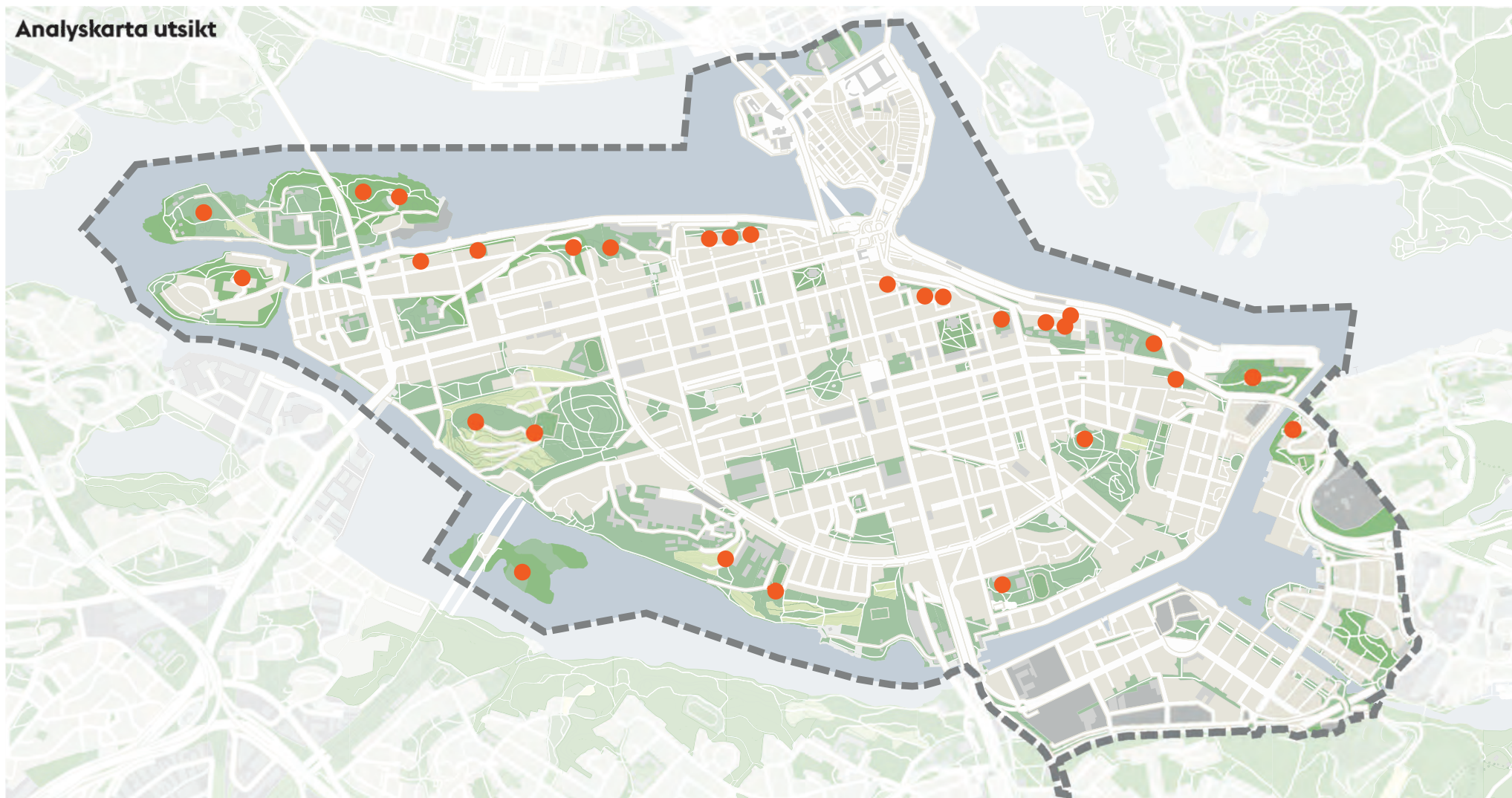
Dessa utsiktsplatser är starkt identitetsskapande och behöver tillgängliggöras för fler. Genom att förbättra och utöka sittmöjligheter på utsiktsplatserna och på platser i anslutning till utsiktsplatser skapas bättre förutsättningar för vistelse.

Riktlinjer för analyskartan:

Utsikt inom 1000 meter eller enkelt nåbart med kollektivtrafik.

Analyskarta utsikt

0 500 1000 m

Tillgångsanalys utsikt, skala 1:25 000.

Teckenförklaring

● Utsikt

Reimersholme.

Vattenkontakt

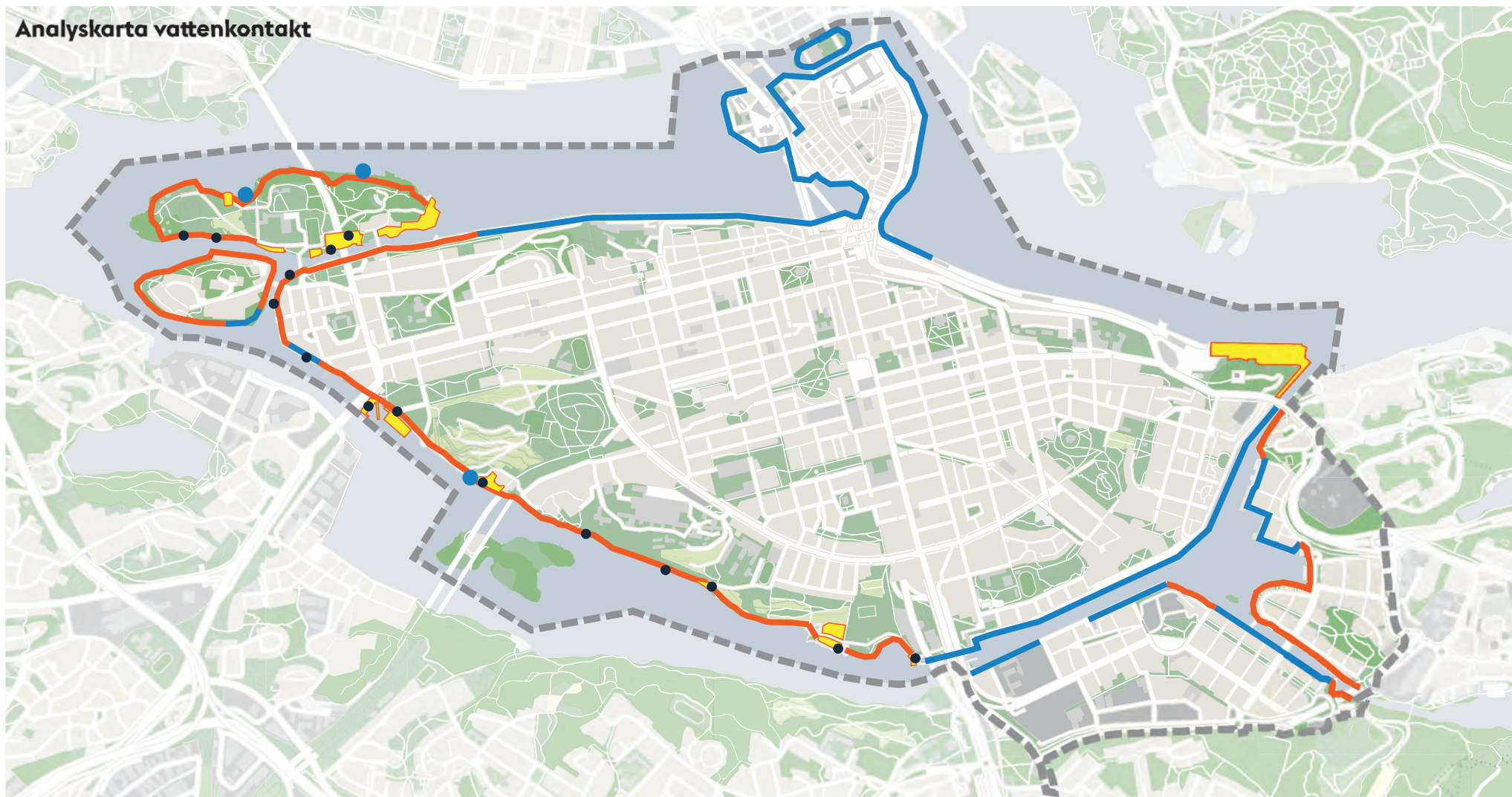
Vattnet är en av stadens starkaste karaktärsdrag och en bidragande faktor till att Stockholm är en så attraktiv stad att bo och leva i. Längs stadens strandlinjer finns kajer, klippor, bryggor, badstränder och naturstränder. Stadens vattenområden är värdefulla för såväl rekreation som ekologiska funktioner. Vattenkontakt syftar till kontakt med en större vattenyta. Staden har goda förutsättningar att bevara och utveckla den allmänna tillgängligheten till stränder och vattenkontakt vilket är en unik tillgång.

Södermalm har fantastiska möjligheter till vattenkontakt och idag är det möjligt att promenera i stort sett runt hela Södermalm. Längs Årstaviken och vidare längs Bergssundsstrand, runt Reimersholme, längs Pålsundet samt runt Långholmen är det naturstrand. I Hammarby Sjöstad finns vackra strandpromenader längs Sickla kanal och Sickla udde. Hårdgjorda kanter mot vattnet finns längs Hammarbyhamnen och Söder Mälarstrand samt runt Gamla stan där det är möjligt att promenera på de många kajerna.

Vattenkontakten och förståelsen för växt- och djurliv blir mycket påtaglig längs en naturstrand. Det är därför av största vikt att spara så mycket naturstrand som möjligt i stadsdelen. I ett långsiktigt perspektiv är det också önskvärt att fler delar av strandlinjen tillgängliggörs för allmänheten. Promenadstråk längs stadens vatten är populära bland både boende och besökare. Idag finns flera hinder längs strandlinjerna som begränsar allmänhetens tillgång till vattnet. Det handlar framförallt om båtuppläggningsplatser och småbåtshamnar utan tillträde för allmänheten. På Stadsgårdsleden, finns konflikt med terminalverksamheten, längs Eriksdalslunden finns problem med biltrafik till båtuppläggningsplatser och småbåtshamnar. På Långholmen, sydväst om Långholmsbron finns konflikt med båtuppläggningsplatser. Promenad saknas vid Danvikstull och Masthamnen har bristande tillgänglighet då det är ett hamnområde.

Analyskarta vattenkontakt

0 500 1000 m

Tillgångsanalys vattenkontakt, skala 1:25 000.

För att områdena ska kunna nyttjas av alla är det viktigt att tillgängligheten ökar. Samtidigt är det av stort värde att promenadstråk längs strandlinjer hänger samman och bildar en struktur av attraktiva och rekreativa promenadstråk. Ett sätt är att tillföra nya allmänna bryggor ute i vattnet för att öka vattenkontakten. Ett annat sätt är att utveckla de befintliga båtbyggarna så att dessa blir tillgängliga för allmänheten.

Riktlinjer för analyskartan:

Vattenkontakt inom 1000 meter eller enkelt nåbart med kollektivtrafik.

Teckenförklaring

— Vattenkontakt, strand	● Båtklubb
— Vattenkontakt, kaj	● Badplats
 Privat mark eller båt-uppläggningsplats	

Rullande av snöbollar i Tullgårdsparken.

Pulkabacke i Vitabergsparken.

Vinterlek i Hammarby Sjöstad.

Vinteraktiviteter

Det finns en mängd platser som lämpar sig för vinteraktiviteter i form av skidåkning, pulkaåkning och skridskoåkning. För att förlänga utomhussäsongen är det viktigt att uppmuntra vinteraktiviteter inom stadsdelsområdets park- och naturmark.

Pulkaåkning finns bland annat i Lumaparken, Tengdahlsparken, Vitabergsparken, Drakenbergsparken, Rosenlundsparken och på Sickla Udde.

Strandparkerna används mycket under vintern för bland annat promenad, grillning och att sitta i solen.

Genom att utveckla informationen om parkernas möjligheter och kvaliteter under vintertid kan vinteraktiviteter uppmuntras. Evenemang som ytterligare ökar intresset för användningen av parker vintertid bör uppmuntras, till exempel tävling i snöskulpturer.

Riktlinjer för analyskartan:

Pulkaåkning inom 500 meter.

Skridskoåkning inom 1000 meter.

Analyskarta vinteraktiviteter

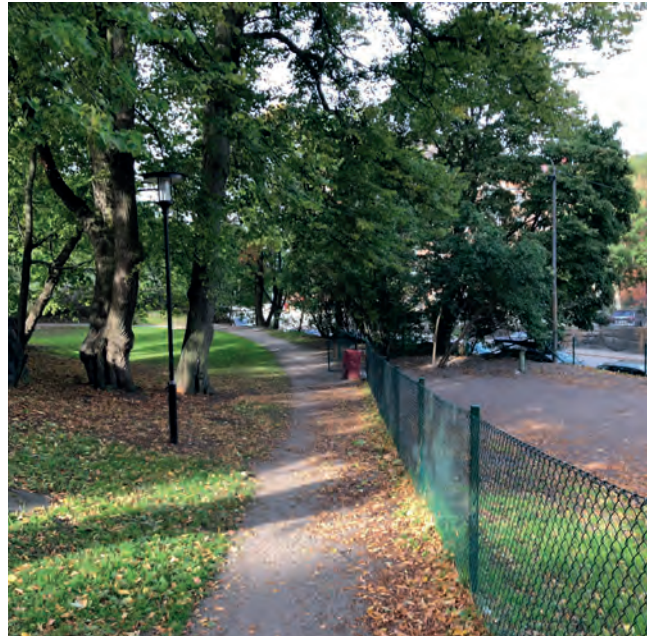

Tillgångsanalys vinteraktiviteter, skala 1:25 000.

Teckenförklaring

- Pulkaåkning
- Skridskoåkning, konstfrusen isbana
- Skridskoåkning, spolad isbana (vid minus 5 grader)
- Skridskoåkning, allmänhetens åkning på idrottsplatser
- Avståndsmarkering, 1000 m

Kartering övriga element

Tillgångsanalyserna har kompletterats med en kartering av hundrastområden samt toaletter och dricksvatten på följande sidor. Till dessa element har staden inga riktlinjer.

Hundrastning

Enligt stadens lokala ordningsföreskrifter ska hundar hållas kopplade på offentliga platser, med undantag för hundrastområden och inhägnade hundrastgårdar.

En hundrastgård är ett mindre inhägnat och uppskyttat rastområde för hundar på gräs- eller grusyta där hundar kan släppas lösa. Hundrastgårdarna bör vara placerade en bit ifrån bostadsbebyggelse eftersom hundskall kan uppnå höga bullernivåer och anses vara störande.

Ett hundrastområde är ett friare rastområde som inte är inhägnat. Där får hunden springa lös under förut-sättning att man har den under uppsikt och att den kommer när man kallar på den. Under perioden 1a mars till den 20e augusti ska man vara särskilt noga med att ha tillsyn över sin hund ute i naturen för att inte störa vilda djur med ungar. Hundägarna ska alltid se till att deras hund inte orsakar skada eller obehag för andra. Mer information finns på stadens hemsida.

Hundrastgårdar är mötesplatser för stadens hundä-gare och skulle kunna utvecklas med trevligare utformning genom att rama in stängslet med buskar, tillföra fler sittplatser och belysning samt plantera träd på platserna.

Hundrastning i Malongenparken, till vänster; hundrastgård i Kristinehovsparken, överst till höger och hundrastgården i Vitabergsparken, nederst till höger.

Analyskarta hundrastning

0 500 1000 m

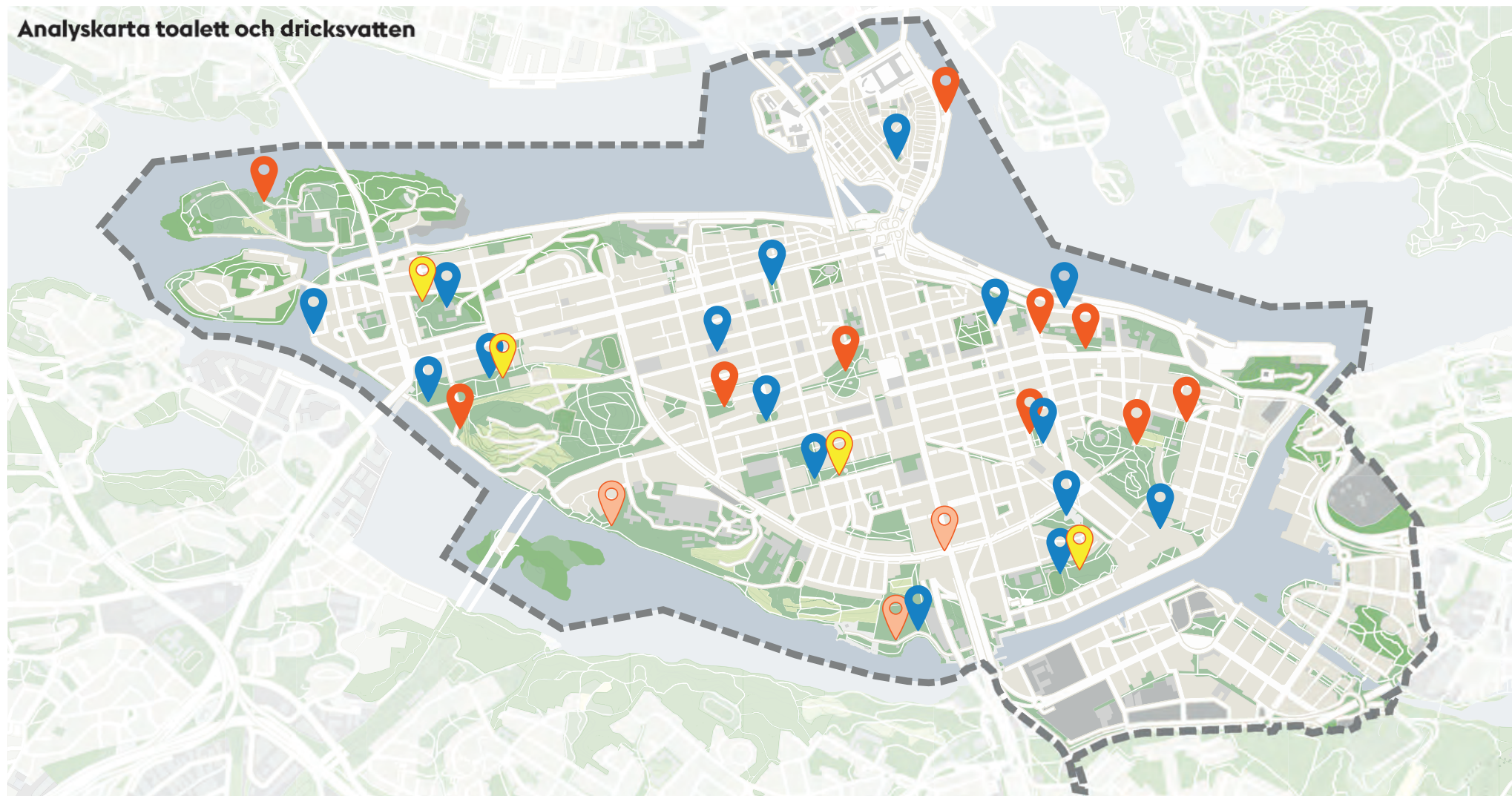
Tillgångsanalys hundrastning, skala 1:25 000.

Teckenförklaring

- Hundrastområde
- Hundrastgård

Analyskarta toalett och dricksvatten

0 500 1000 m

Tillgångsanlys offentlig toalett och dricksvatten. Skala 1:25 000.

Toalett och dricksvatten

Några av våra grundläggande mänskliga behov är att kunna gå på toaletten och att dricka vatten. I den mån dessa inte är tillgodosedda begränsas möjligheten att vistas i parken. Södermalms lekparkar och stadsdelsparkar bör kunna erbjuda dricksvatten. Att i en trygg miljö kunna gå på toaletten vid behov är viktigt

inte minst för barn och gamla. Flera grupper hamnar i väldigt utsatt situation i de fall denna möjlighet inte finns. Bland de synpunkter från allmänheten som kommer in till stadsdelen är det många som efterfrågar fler offentliga toaletter. Ansvaret för offentliga toaletter ligger hos Trafiknämnden.

Teckenförklaring

WC

Planerad WC

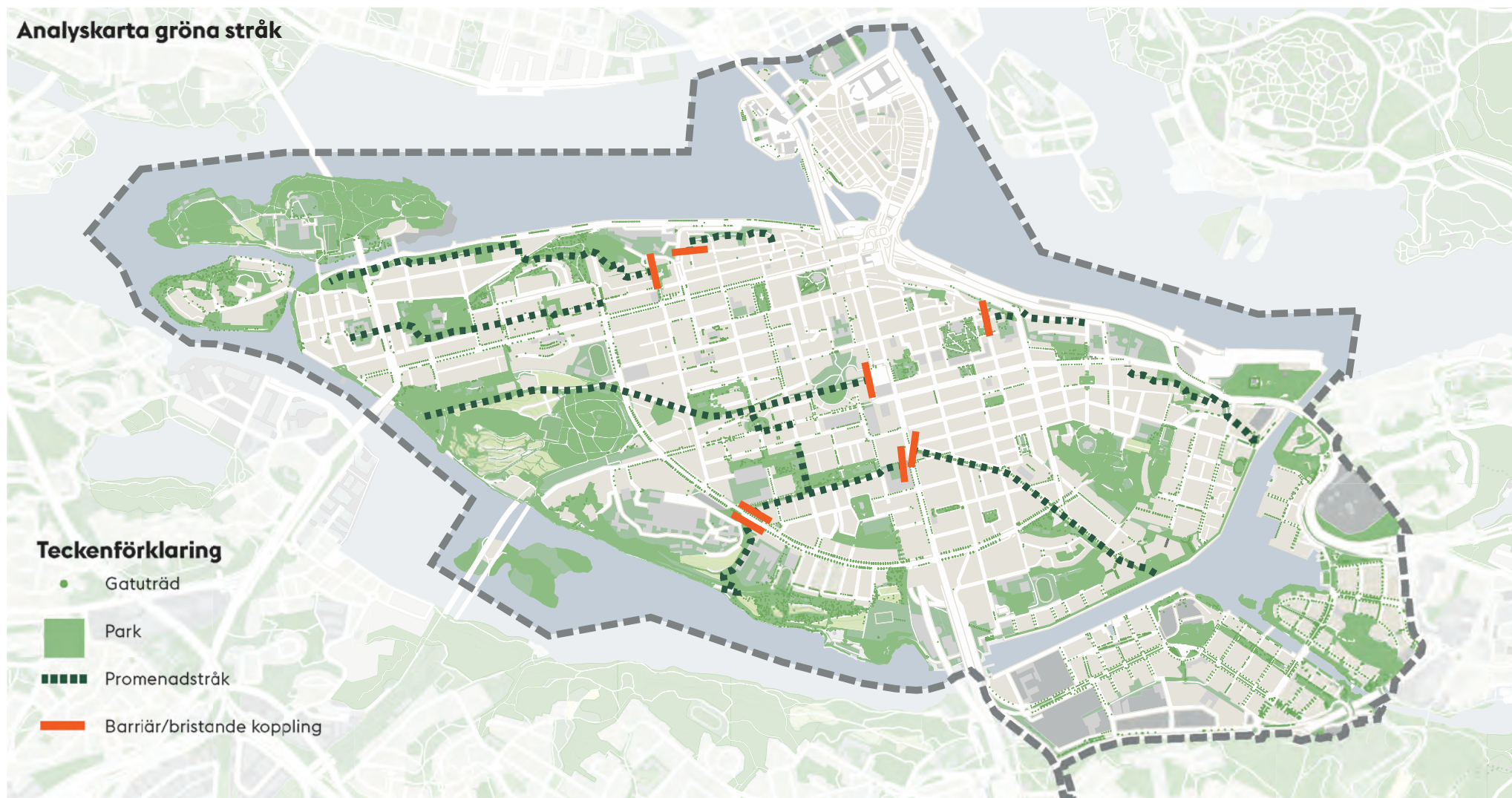
WC dagtid via parklek

Vattenutkastare

Analyskarta gröna stråk

Södermalms stadsdelsområdes parkstruktur, gatuträd, gröna stråk och bristande kopplingar. Skala 1:25 000.

Gröna stråk

För att skapa en sammanhållen grönstruktur med tydliga samband är det viktigt att de gröna stråken förstärks och kopplas samman. De gröna stråken är ofta uppskattade för bland annat promenader, hundrastning och löpning. De sociala värdena i de gröna stråken sammanfaller ofta med ekologiska värden

och kopplingar. I analyskartan är de tydligaste promenadstråken markerade. För de gröna stråken utgör trafikerade leder barriärer som bryter eller försvagar kopplingarna. Barriärerna försämrar kontakten mellan stadsdelarna och grönområdena och gör att stadsbilden bryts upp i olika beståndsdelar. För att få ihop områ-

dena är det viktigt att se över de länkar som binder samman stadsdelarna med varandra, inom och utom stadsdelsområdet. Vid de större bristande kopplingarna kan till exempel socio- eller ekodukter skapas för att kopplingen ska stärkas.

Strategier för Södermalms gröna vardagsrum

Stadsdelsområdets parker ska bidra till ett rikt och hälsosamt stadsliv och möta den växande befolkningens behov.

Parkernas upplevelsevärden

- **Sinnliga upplevelser:** Parkerna ska vara betydelsefulla mötesplatser för rekreation och olika aktiviteter. I parkerna ska årstidsväxlingar kunna följas och naturens ljud och dofter upplevas.
- **Fysisk aktivitet:** Parkerna ska främja folkhälsan. Stråk och platser för fysisk aktivitet i många olika former ska utvecklas.
- **Naturpedagogik och kunskapsförmedling:** Vistelse i naturen är ett grundläggande mänskligt behov och lär oss om naturens samspel och kretslopp. Biologisk mångfald och varierad naturmiljö ska värnas och synliggöras i parkerna.
- **Evenemang:** Tillfälliga evenemang och medborgarinitiativ ska stöttas så långt som möjligt när dessa berikar parkernas utbud. Kommersiella budskap ska begränsas i parkerna.
- **Vinter- och kvällsanvändning:** Parkerna ska i högre utsträckning kunna användas året

runt. Möjligheterna till vinteraktiviteter ska utvecklas och förbättras och solbelysta och vindskyddade platser tas till vara. Parker med förutsättningar att vara befolkade efter mörkrets inbrott ska identifieras och utvecklas med belysning samt angränsande kvällsöppna verksamheter för ökad trygghet.

Allmänhetens tillgång

- **Förtätning:** Allmän friyta är en brist i Södermalms stadsdelsområde och friytetillgången bör i största möjliga mån bevaras och helst utökas. Vid varje uppkommen fråga om förtätning bör en noga utvärdering göras med hänseende till allmänhetens tillgång till parkmark och friyta.
- **Vattenkontakt:** Allmänhetens tillgång till vattnet ska stärkas. Möjligheten att öppna upp båtklubbarnas bryggor bör utredas.
- **Koloniträdgårdsområden:** Koloniträdgårdsområden ska vara tillgängliga för allmänheten med tydliga gångstråk och öppna allmänna ytor och sittplatser. Målpunkter i

koloniträdgårdsområdena ska utredas som ett sätt att välkomna allmänheten in i områdena.

- **Verksamheter:** Caféer och andra verksamheter i parkerna kan bidra med vistelsestödjande delar, vatten och toalett. Upplevelsen av offentligt rum samt möjligheten att förtära medhavd matsäck ska säkras jämte verksamheterna i parken.

Samarbeten med verksamheter i parkerna kring samnyttjande av toaletter och dricksvatten bör utvecklas.

- **Dricksvatten:** Möjlighet att dricka vatten bör finnas i alla lekplatser och stadsdelsparker.

Parker för alla

- **Rörelsestråk:** Gröna rörelsestråk bör kartläggas och utvecklas, särskilt med avseende på barns rörelse, mellan hem och målpunkt (skola, förskola). Gatumark och parkmark behöver analyseras som helhet.

- ▶ **Aktiv inkludering:** För att skapa inkluderande rum som lockar många olika typer av besökare krävs olika former av brukarmedverkan, vistelsestödjande funktioner, hög tillgänglighet, en mångfald av funktioner och ytor med olika exponeringsgrad.

I samband med upprustning ska det utredas om det går att skapa aktivitetsytor med fokus på unga tjevers behov.

Exkluderande design får inte förekomma.

- ▶ **Tillgänglighet:** Möjligheten att med olika förutsättningar ta sig runt i parkerna ska vara en given utgångspunkt i utvecklingen av parkerna. Mindre åtgärder som handledare i extra kuperade backar, och information om tillgängliga vägar är viktigt för att öka tillgängligheten för fler.
- ▶ **Trygghet:** För att stadens parker ska vara till för alla krävs en bred samverkan mellan olika aktörer för att öka tryggheten. Befolkade parker, bemanning, geografiskt läge samt orienterbarhet, överblick och ljussättning är viktiga faktorer för upplevelsen av trygghet.

- ▶ **Bollek och gym för fler:** Utveckla möjligheterna till en mer kreativ bollek genom att utveckla planer med flera olika, mindre mål och utveckla bollplanens gränzoner. Fler utegym bör också ses över med målet att rikta sig till fler.

- ▶ **Supermötesplatser:** Parker med särskilt goda förutsättningar att fungera som överbyggande ”supermötesplatser” för grupper som annars inte möts i staden, till exempel Björns Trädgård, ska prioriteras och utvecklas. Här är mångfunktionalitet och ett centralt läge nära kollektivtrafik viktigt.

Allmänhetens engagemang

- ▶ **Fortsätta brukarmedverkan och dialog:** Brukaravtal kring skötsel och underhåll av vissa delar av park-och naturmarken liksom avtal för stadsodling ska vidareutvecklas och skrivas med intresserade föreningar eller nätverk. Stadens kanaler för att lämna förslag, synpunkter och klagomål ska även i fortsättningen vara viktiga kanaler som för samman staden med dess medborgare.

- ▶ **Utveckla metoder för brukarmedverkan:** Metoder för brukarmedverkan och återkoppling ska anpassas efter projektets och brukargruppernas förutsättningar. Upprustningar och andra parksatsningar ska planeras så att prioriteringar kan göras utifrån inkomna synpunkter och förslag.

- ▶ **Uppsökande brukarmedverkan:** Arbetet med brukarmedverkan ska i högre grad vara uppsökande. Underrepresenterade grupper, såväl i parkerna som vid ordinarie samrådsmöten, ska vara särskilt prioriterade. Dialogmetoder ska utvecklas för att särskilt passa barn och unga. Barns förslag och perspektiv ska fångas upp vid både planering och förvaltning. Skolor, förskolor, fritidsgårdar och ungdomsråd ska användas som resurser och ingångar till samtal om parkutveckling med barn och unga.